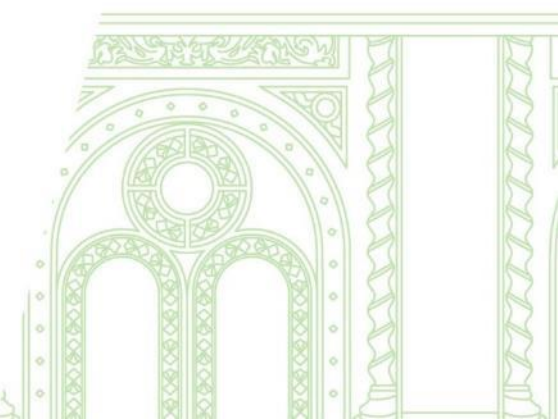

Тенденції банківського сектору

Департамент фінансової стабільності
18 червня 2020 року

Індекс фінансового стресу повертається до докризового рівня

Джерело: НБУ.

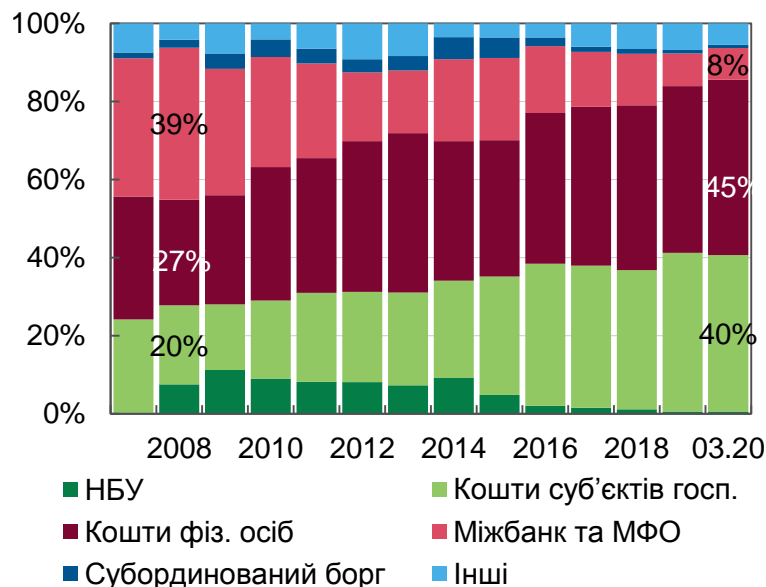
Банківський сектор фінансово найстійкіший за усю історію

- Після провадження належного банківського нагляду у 2015 році неплатоспроможні банки нарешті пішли з ринку.
- Оцінка кредитного ризику зараз значно жорсткіша, банки своєчасно і в достатньому обсязі формують резерви.
- Практика кредитування пов'язаних з банками осіб в минулому.
- Стрес-тести свідчать, що в зоні ризику за показниками фінансової стійкості та рівня підтримки акціонерами перебуває не більше 15% активів сектору.
- Адекватність регулятивного капіталу в середньому удвічі перевищує норматив.
- Підвищена увага банків до роздрібного кредитування та вкладень у цінні папери забезпечили декілька років високих прибутків. Рентабельність капіталу сектору у 2019 – понад 30%.
- Фондування сектору має внутрішні джерела – понад 85% зобов'язань забезпечують фізичні та юридичні особи. Стабільності ресурсної бази сприяла законодавча заборона дострокового розірвання депозитних договорів.
- Сектор тримає значний обсяг високоякісних ліквідних активів. Коефіцієнт покриття ліквідності в середньому удвічі перевищує норматив.

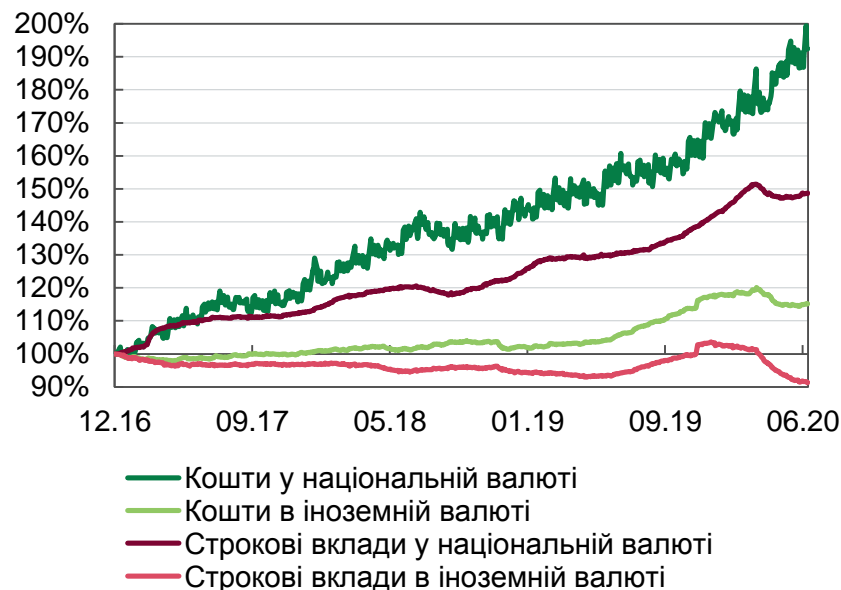
Банки майже повністю фондуються коштами клієнтів

Структура зобов'язань банків

Джерело: НБУ.

Динаміка коштів фізичних осіб, 2016 = 100%*

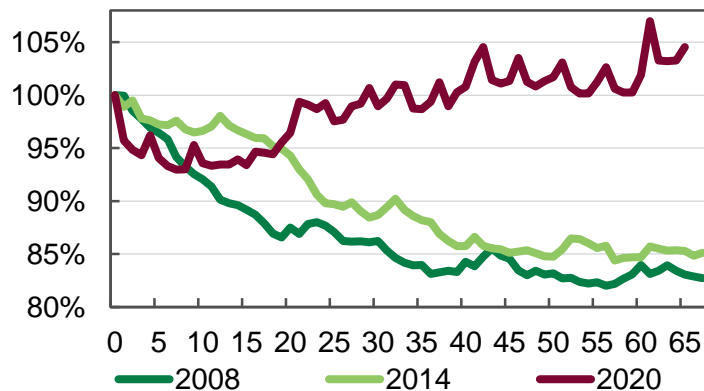

- Частка депозитів фізичних осіб та підприємств у зобов'язаннях банків на кінець лютого побила черговий історичний максимум – 86%.
- На кінець травня 2020 року гривневі депозити фізичних осіб зросли на 28.5% р/р, у валюті - на 10.6% р/р в екв. дол. США.

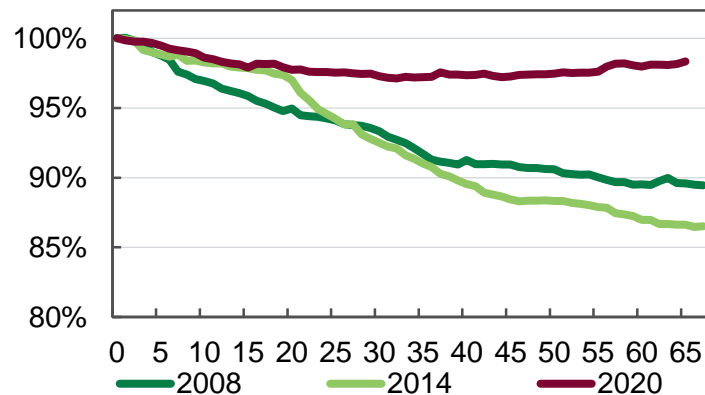
Відплив депозитів був коротким та помірним

Гривневі кошти фізосіб, останній день перед відпливом коштів*=100% (у банках, платоспроможних на 01.06.20)

Усі кошти

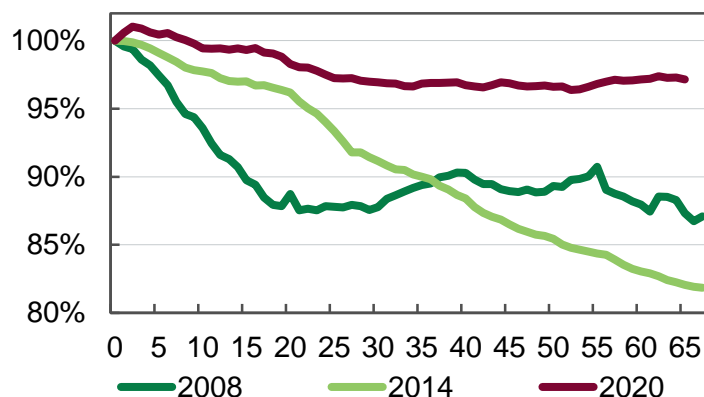

Строкові депозити та ощадні сертифікати

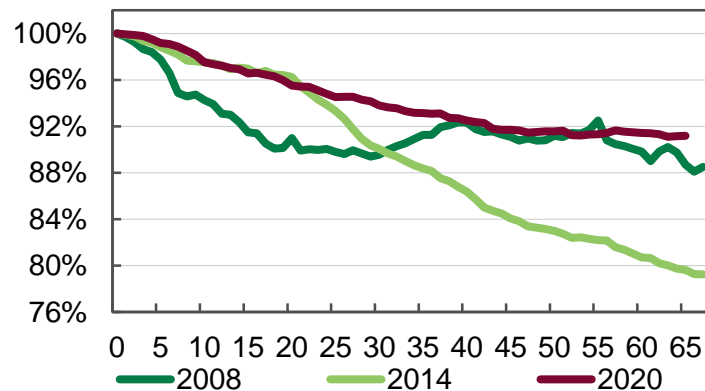

Валютні кошти фізосіб, останній день перед відпливом коштів*=100% (у банках, платоспроможних на 01.06.20)

Усі кошти

Строкові депозити та ощадні сертифікати

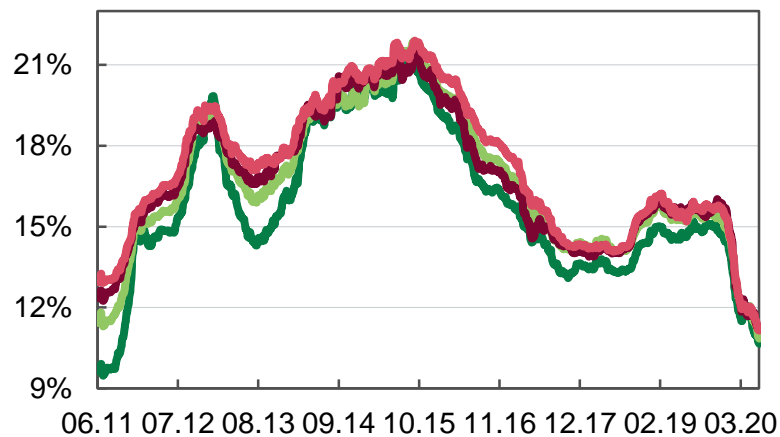

* пікові значення гривневих коштів за кризами: 2008: 03.10.08; 2014: 23.01.14; 2020: 10.03.20. На осі X – кількість робочих днів.
Джерело: НБУ, щоденні дані, кошти фізичних осіб включають ощадні сертифікати.

3 грудня 2019 року нові гривневі депозити стрімко дешевшають

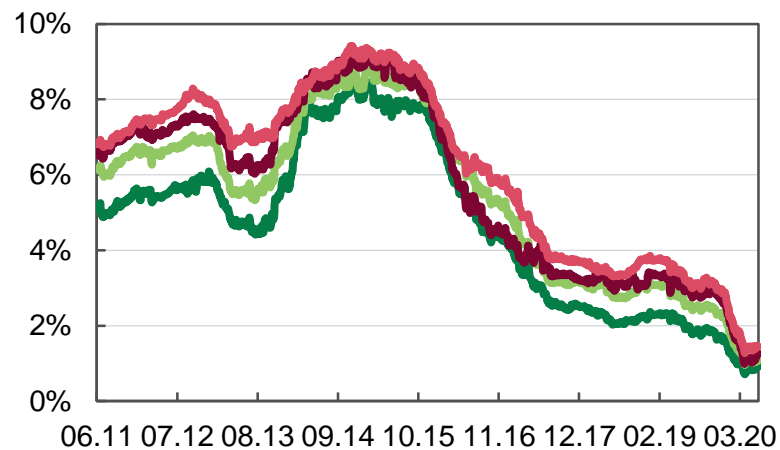
Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб, % річних

гривня

— 3 місяці — 6 місяців — 9 місяців — 12 місяців

долар США

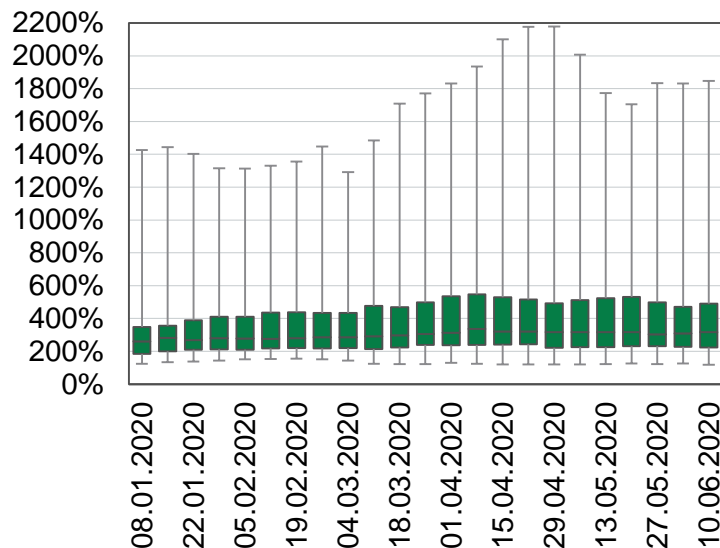
— 3 місяці — 6 місяців — 9 місяців — 12 місяців

Джерело: "Thomson Reuters", 5-денна ковзна середня.

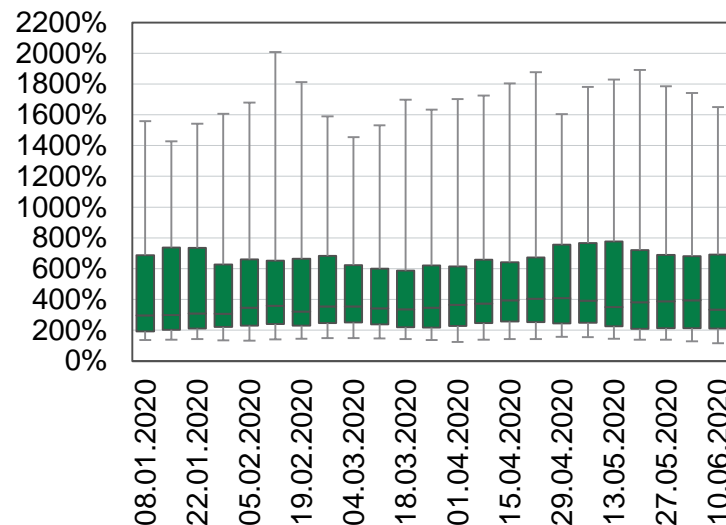
- Зараз унікальна ситуація, коли на початку кризи вартість депозитів не зростає.
- Вартість нових валютних депозитів незмінна на історично мінімальних рівнях.

Ліквідність сектору значно вища за нормативну

Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) в усіх валютах* (фактичне середньоарифметичне значення)

LCR в іноземній валюті (фактичне середньоарифметичне значення)

* Верхня та нижня грані прямокутника відповідають першому та третьому квантилю розподілу показника за банками на визначену дату. Лінія, розташована всередині прямокутника – медіані. Верхні та нижні точки, розташовані поза прямокутником, відображають 5-й та 95-й перцентилі.

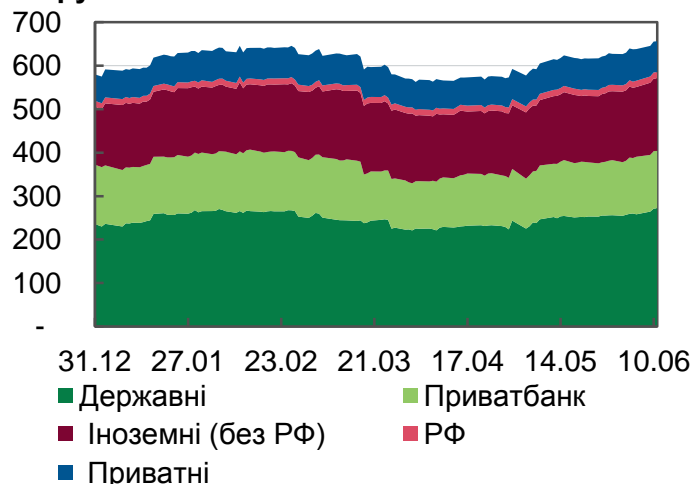
Джерело: НБУ.

- Медіанне значення LCR перевищує норматив утрічі в усіх валютах та в іноземній валюті.

Високоякісні ліквідні активи в усіх валютах зростають

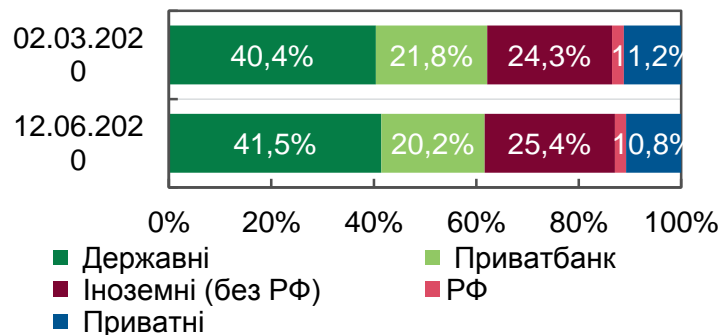
Високоякісні ліквідні активи (ВЛА) в усіх валютах, млрд грн

За групами банків

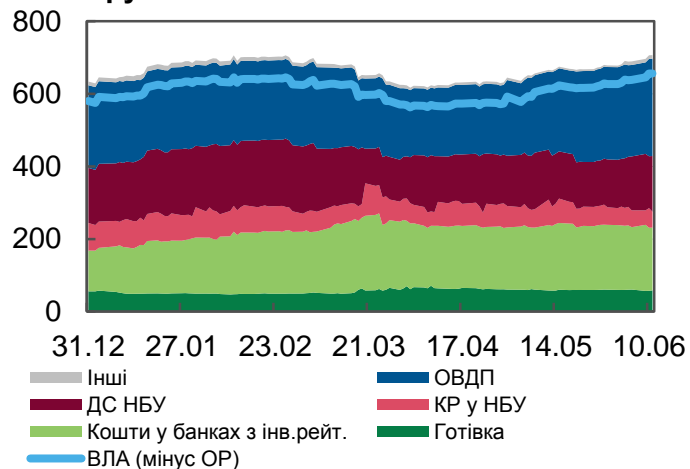

Структура ВЛА в усіх валютах

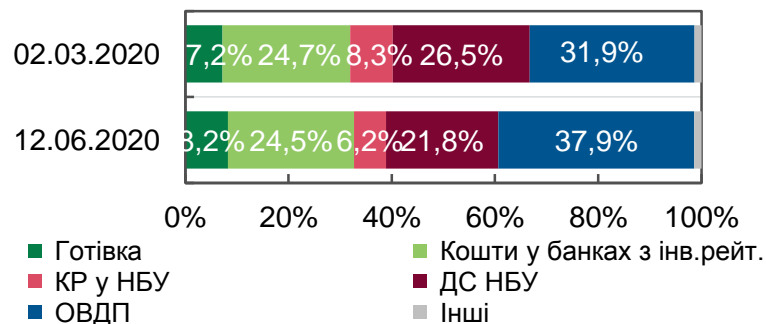
За групами банків

За інструментами

За інструментами

ОР – обов'язкові резерви, КР – кореспондентські рахунки, ДС – депозитні сертифікати.

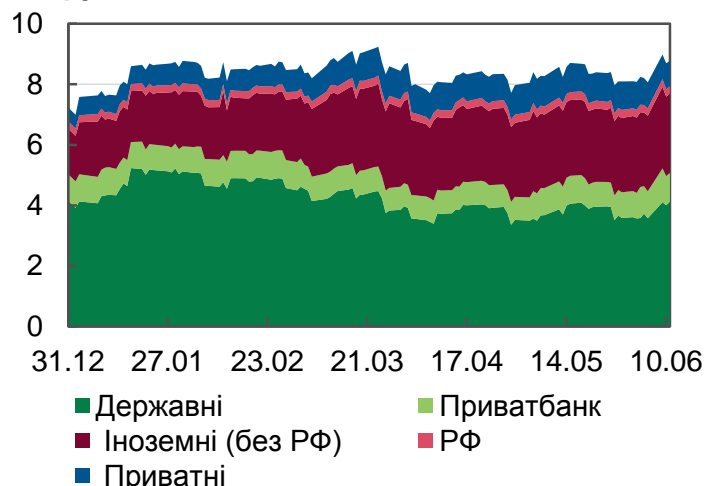
Джерело: НБУ.

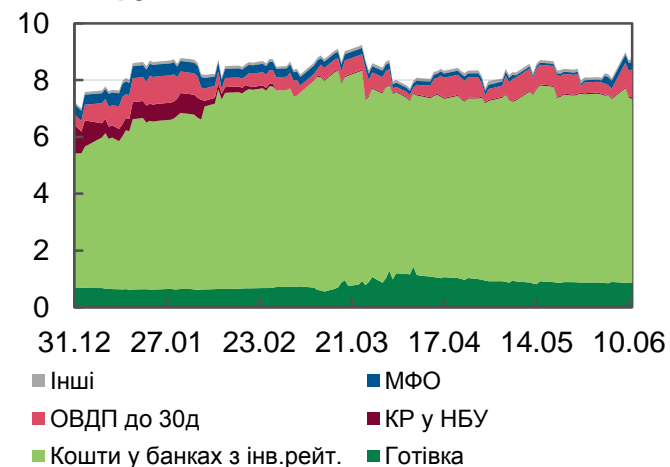
В кризу зросла частка готівкової валюти у ВЛА в іноземній валюті

Високоякісні ліквідні активи (ВЛА) в іноземній валюті, млрд дол. США

За групами банків

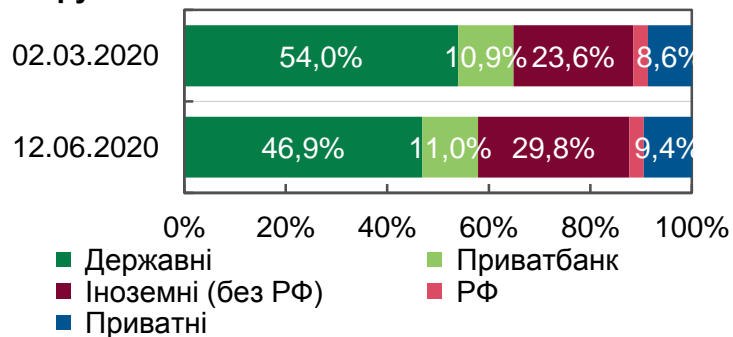

За інструментами

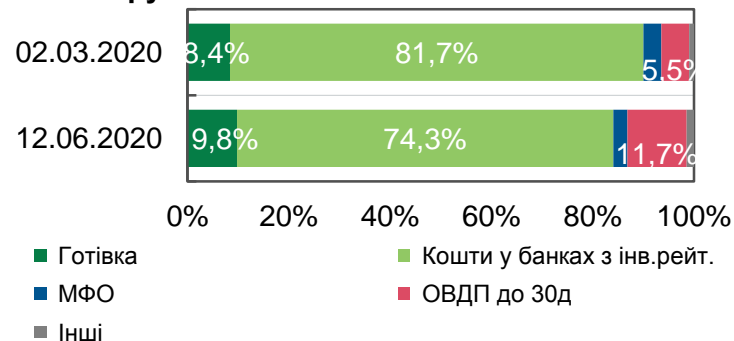

Структура ВЛА в іноземній валюті

За групами банків

За інструментами

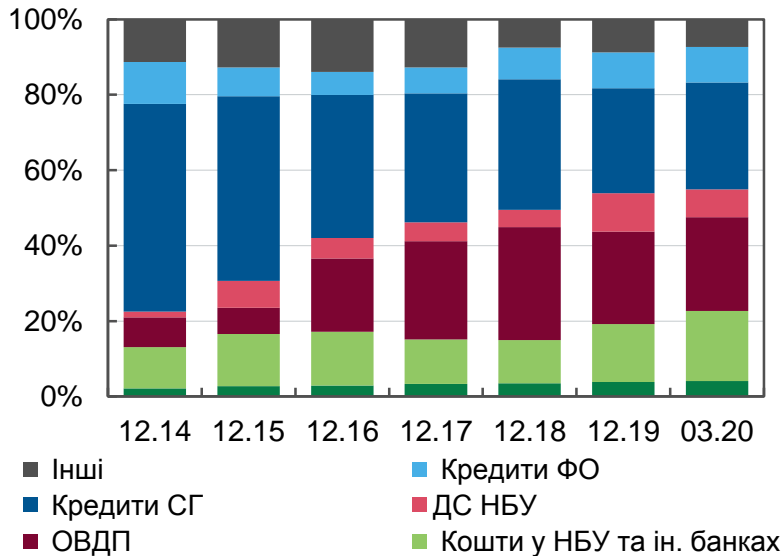

КР – кореспондентські рахунки, МФО – боргові цінні папери міжнародних фінансових організацій/державних органів країн G-7 з рейтингами провідних світових рейтингових агентств не нижче “AA-”/“Aa3” .

Джерело: НБУ.

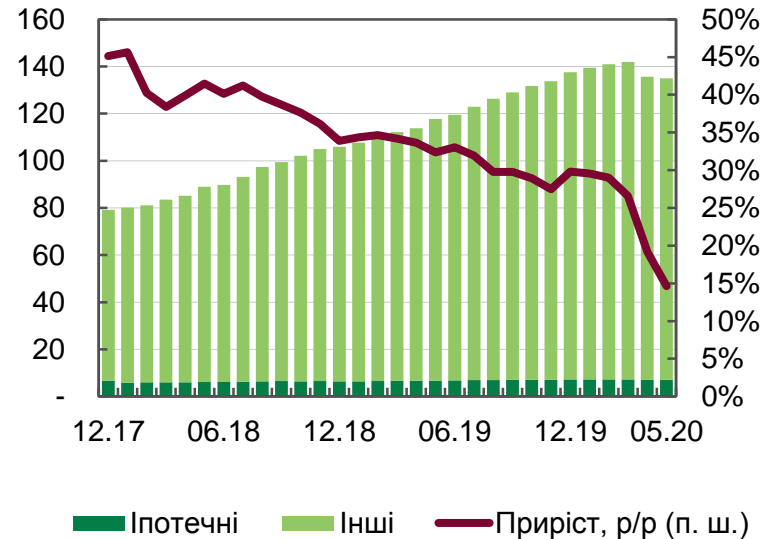
Активне роздрібне кредитування змінило структуру активів

Структура чистих активів сектору за складовими

Джерело: НБУ.

Чисті гривневі кредити фізичним особам

У банках, платоспроможних на 01.06.2020, з нарахованими відсотками.

- Частка чистих кредитів бізнесу скоротилася з 38% у 2016 році до 28.3% на кінець березня 2020 року.
- Після падіння частки роздрібних кредитів у 2015-16 роках, їх частка з 2017 збільшилася до 9.4% на кінець березня 2020 року.
- Чисті гривневі кредити фізичним особам останні два роки зростали на 30-35% р/р.
- Карантин та зростання схильності до заощаджень призупинили цей процес: за квітень-травень чисті гривневі кредити зменшилися на 4.9% (+14.6% р/р).

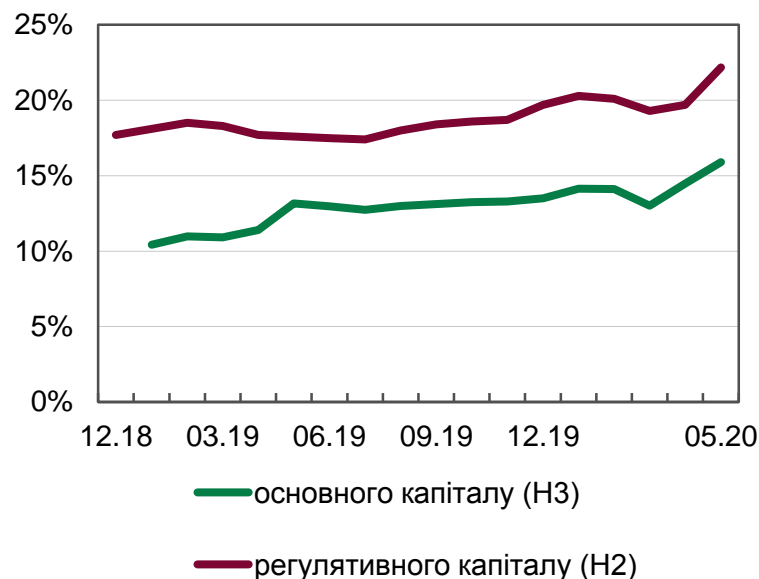
Сектор нарощує прибуток попри кризу

Фінансовий результат та відрахування в резерви, млрд грн

Джерело: НБУ

Достатність (адекватність) капіталу

- Показники адекватності капіталу зараз відображають реальну картину, адже оцінка кредитного ризику здійснюється належним чином.
- Декілька років високої прибутковості сприяли нарощенню капіталу.
- Прибуток банківського сектору за 5 місяців 2020 року зріс на 23.6% р/р і становив 29 млрд грн. Близько 70% прибутку сектору сформував Приватбанк.

Заходи, здійснені для пом'якшення наслідків кризи (1)

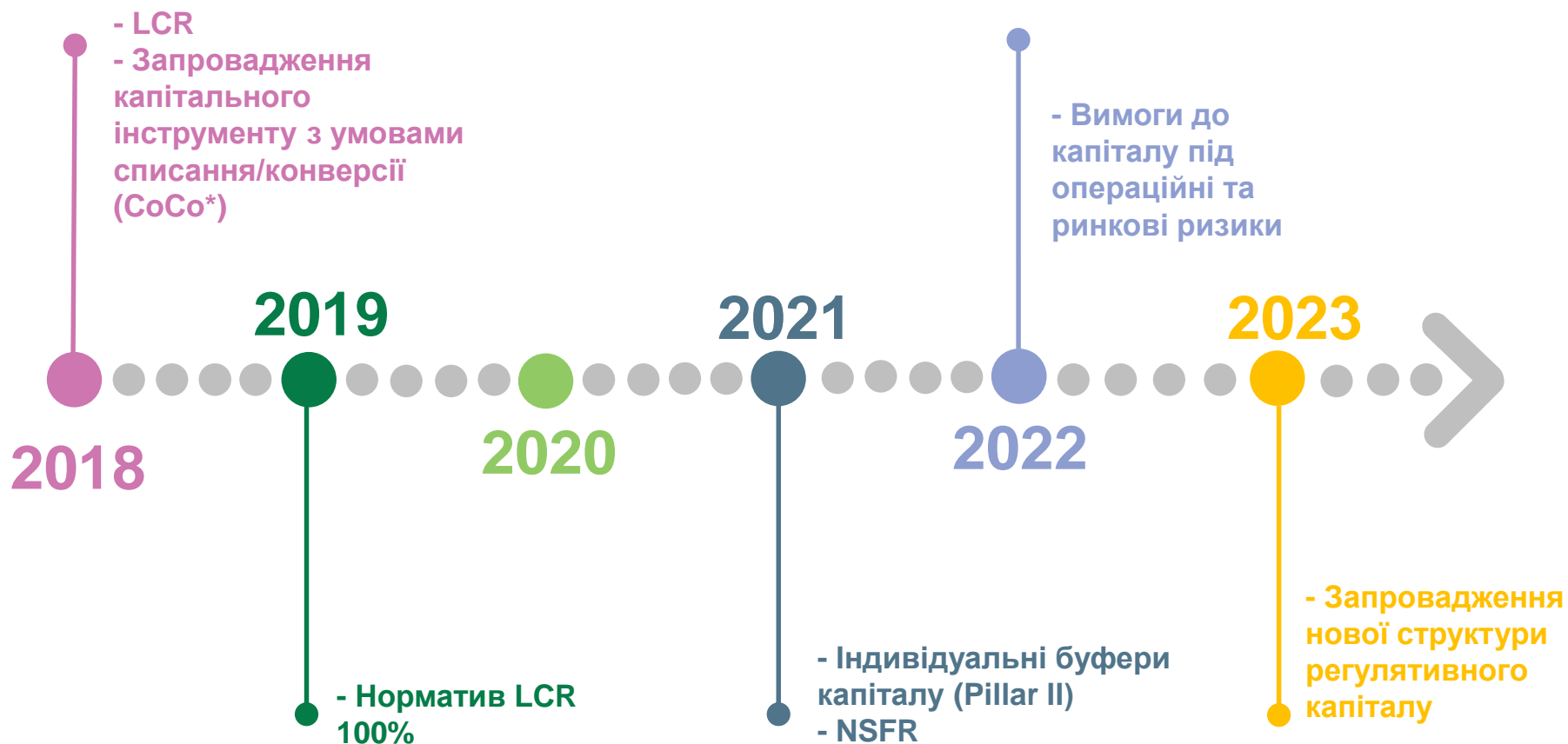
Ключові проблеми	Що зроблено?
Зростання ризиків погіршення якості активів	<p>Банки запроваджують кредитні канікули та розпочали реструктуризації кредитів позичальникам, що постраждали від обмежень у зв'язку з карантинном</p> <p>Банки зберігають збалансовану лімітну політику: за потреби збільшено ліміти користувачам карток та знижено неактивним користувачам</p> <p>НБУ пом'якшив вимоги до оцінки кредитного ризику – кредити, що було реструктуризовано у зв'язку з обмеженнями через карантин, не чинитимуть негативного впливу на капітал банків (зміни до Положення № 351 про оцінку кредитного ризику за активними операціями банків)</p>
Погіршення настроїв клієнтів збільшує ризик відтоку коштів	<p>Банки витримують значний запас високоякісних ліквідних активів та виконують нормативи ліквідності із запасом</p> <p>Всі зобов'язання перед клієнтами виконуються банками в повному обсязі</p> <p>Банки забезпечують безперебійну роботу відділень, банкоматної мережі та систем онлайн платежів</p> <p>НБУ та банки організували доставку готівкової валюти, попит на готівкову валюту задоволено</p>

Заходи, здійснені для пом'якшення наслідків кризи (2)

Ключові проблеми	Що зроблено?
Ускладнена робота в умовах карантину	<p>Банками організовано гнучкий графік роботи банківських відділень та виконується дезінфекція приміщень</p> <p>Банки провели інформаційну роботу серед клієнтів з популяризації онлайн-платежів</p> <p>Банки зменшили комісії за безготівкові операції</p> <p>НБУ організував процес карантину готівки</p> <p>НБУ призупинив перевірки банків</p> <p>Подовжено строки подання звітності до НБУ</p> <p>Відкладено виконання банками низки вимог НБУ, які потребують присутності працівників банків на робочих місцях, зокрема щодо запровадження частини ІТ рішень для системи управління ризиками та процесу управління непрацюючими активами, стрес-тестування, оцінка SREP</p> <p>НБУ тимчасово призупинив вимоги щодо оцінки заставного майна</p> <p>Гранична сума операцій для спрощеного валютного нагляду зі 150 тис. грн до 400 тис. грн (в еквіваленті)</p> <p>Оптимізовано порядок переказу коштів роботодавцем на виплату заробітної плати, зокрема на рахунок, який працівник відкрив у банку за власним вибором</p>
Погіршення умов залучення фінансування	<p>Призупинено вимоги накопичення буферів капіталу</p> <p>НБУ рекомендував банкам утриматись від виплати дивідендів, що дозволить зберегти запас капіталу для відновлення кредитування</p> <p>Збільшено частоту операцій та подовжено термін кредитів рефінансування</p> <p>Запроваджено інструмент довгострокового рефінансування</p>

Очікувані регуляторні зміни

* Contingent Convertibles